

Procedury

■ Czy skarga nadzwyczajna może być remedium na niesprawiedliwe wyroki sądów C2

Problem

■ Kiedy przedsiębiorcy jako kontrahentowi przysługują prawa konsumenta C3

Praktyka

■ Zatory płatnicze pod lupą Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów C4

FIRMA i PRAWO

DODATEK DLA PRENUMERATORÓW

Są prawne narzędzia, by łatwiej zaplanować i przeprowadzić sukcesję

NOWE PRAWO Polscy przedsiębiorcy nie będą już musieli korzystać z zagranicznych fundacji rodzinnych, by dysponować w przyszłości zgromadzonym majątkiem, jak to miało miejsce dotychczas. Parlament zakończył bowiem prace nad rodzimymi regulacjami

Izabela Rakowska-Boroń
 izabela.rakowska-boron@infor.pl

W dniu oddania numeru do druku ustawa z 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej czekała tylko na podpis prezydenta. Ma wejść w życie trzy miesiące po publikacji w Dzienniku Ustaw. Nowe rozwiązanie prawne powinno pozwolić firmom rodzinnym na stabilną działalność po śmierci właściciela lub jego przejściu na emeryturę.

W Polsce, według szacunków rządu, niemal 830 tys. przedsiębiorstw to właśnie firmy rodzinne. Rocznie generują przychód o wartości 322 mld zł. Zachowanie majątku takich firm i ich dalsze sprawne funkcjonowanie bywa o tyle trudne, że nie zawsze ustawowi spadkobiercy wiedzą, jak to zrobić, a i nie wszyscy są zainteresowani dalszym prowadzeniem działalności gospodarczej. Fundacja rodzinna ma stanowić podmiot, którego zadaniem będzie zarządzanie majątkiem rodzinnym i jednocześnie jego ochrona przed negatywnymi implikacjami procesów sukcesyjnych, wielością beneficjentów (również tych małoletnich) czy też ich sytuacją osobistą. Przyszłe przepisy, nawet w przypadku sprzedaży majątku (np. udziałów w spółkach kapitałowych) przewidują, że uzyskany kapitał będzie gromadzony w fundacji nie tylko po to, by móc rozdzielić go później między beneficjentów, lecz także na nowe inwestycje.

W opinii szefa resortu rozwoju i technologii Waldemara Budy dzięki nowym przepisom majątek firmy pozostanie w jednych rękach, co przyczyni się do jej rozwoju. Pozwoli to na zatrzymanie kapitału w kraju oraz zwiększy szanse na umocnienie pozycji rynkowej polskich firm. Nowe regulacje mają też pomóc firmom rodzinnym kontynuować prowadzenie biznesu w perspektywie dłuższej niż jedno pokolenie.

Osobowość prawna

Zgodnie z nowymi regulacjami fundacja rodzinna będzie podmiotem mającym osobowość prawną z siedzibą na terytorium Polski. Założyć ją będzie mogła jedynie osoba fizyczna (jedna lub więcej), która dokona utworzenia fundacji poprzez sporządzenie przed notariuszem aktu założycielskiego lub też testamentu przewidującego utworzenie fundacji. Będzie to jednocześnie moment powstania fundacji „w organizacji”. Fundacja rodzinna w organizacji będzie mogła we własnym imieniu zarządzać posiadanym majątkiem i zapewniać jego ochronę, w szczególności nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywaną. Osobowość prawną będzie uzyskiwała z chwilą wpisu do rejestru fundacji rodzinnych. Przepisy te, podobnie jak i te dotyczące organów fundacji, odpowiadają w dużej mierze przepisom regulującym spółki prawa handlowego. Umożliwi to, jak wskazują prawnicy, posiłkowe korzystanie z doktryny wypracowanej na bazie przepisów kodeksu spółek handlowych. ©

Dokończenie na s. C2

OPINIE

DR RAFAŁ TRZECIAKOWSKI

radca prawny, Grabowski i Wspólnicy
 Kancelaria Radców Prawnych sp.k.

Działalność fundacji rodzinnej oparta będzie na przepisach ustawy, ale przede wszystkim na jej statucie. Należy się zatem spodziewać wzmocnionych prac firm rodzinnych i ich doradców na tym polu w najbliższych miesiącach. Statut winien być dopracowany w najmniejszym szczególe, gdyż poza postanowieniami dotyczącymi bieżącej działalności fundacji powinien określać m.in. rolę fundatora i beneficjentów oraz zasady spełniania przez fundację świadczeń na ich rzecz. Proces ten musi odbywać się ze szczególnym uwzględnieniem otoczenia rodzinno-biznesowego danej rodziny i jej biznesu, sukcesorów, ich predyspozycji i ambicji biznesowych.

ANNA ŁOZOWSKA

radca prawny, menedżer w Olesiński i Wspólnicy

Fundacja rodzinna umożliwia atrakcyjne ulokowanie majątku na przyszłość, jednak decydując się na jej wykorzystanie, należy zweryfikować jej adekwatność do własnych zamierzeń. Do przemyślenia są kluczowe kwestie, takie jak chociażby to, czy fundacja zrealizuje oczekiwane cele i założenia sukcesji, czy prowadzona przez fundację działalność umożliwi skorzystanie z dostępnych preferencji, jakie składniki majątku powinny zostać w niej ulokowane oraz jakie to będzie

PIOTR ALEKSIEJUK

radca prawny, Kancelaria Wojarska
 Aleksiejuk & Wspólnicy

Przedstawiciele firm rodzinnych w Polsce długo czekali na rozwiązania, które zagwarantują im bezpieczeństwo umożliwiające z jednej strony stabilne i zrównoważone rozwijanie przedsięwzięć biznesowych, a z drugiej strony konsolidowanie wszystkich członków rodziny, tj. zarówno tych zaangażowanych w biznes rodzinnych, jak i tych, którzy realizują zawodowo się na innych polach. Po pięciu latach wyboistej drogi legislacyjnej parlament przeprosował ustawę o fundacjach rodzinnych, która obecnie czeka na podpis prezydenta. Analizując skrupulatnie i obiektywnie wszystkie postanowienia wprowadzanej instytucji, należy uznać, że jest to rozwiązanie rokujące i zagwarantuje firmom rodzinnym całe spektrum nowych możliwości. Fundacja wprowadza profesjonalną strukturę zarządzającą firmą rodzinną, dzięki której jednocześnie zabezpieczone są interesy majątkowe członków rodziny. Pozwala na oddziale-

Pomimo niewątpliwego sukcesu, jakim jest uchwalenie ustawy o fundacji rodzinnej, można zauważyć kilka elementów wymagających dopracowania. Przykładem może być odrzucona poprawka Senatu dotycząca możliwości korzystania z opodatkowania tzw. estońskim CIT przez spółki, których udziałowcami staną się fundacje rodzinne. W związku z tym trzeba będzie z ostrożnością podejmować decyzje co do wniesienia udziałów do fundacji czy nadania statusu beneficjenta wspólnikom spółek korzystającym z estońskiego CIT. Dobrą wiadomością jest, że będzie ku temu realna szansa. W ustawie znalazł się przepis obligujący Radę Ministrów do dokonania po trzech latach obowiązywania ustawy oceny jej działania i przedstawienia wyników oceny parlamentowi wraz z rekomendacjami zmian. Oznacza to, że sygnalizowane już dziś przez środowiska biznesu rodzinnego problemy wynikające z ustawy w jej obecnym kształcie, np. dotyczące opodatkowania wnoszonego do fundacji mienia fundacji zagranicznych, mają szansę zostać naprawione najpóźniej po około trzech latach od dnia jej wejścia w życie. ©

miało skutki, kto powinien znaleźć się w kręgu beneficjentów fundacji oraz w jaki sposób ustalić zasady wypłaty świadczeń. Warto również pamiętać, że przepisy dopuszczają prowadzenie działalności gospodarczej przez fundację, jednak w ograniczonym zakresie. Tylko działalność w tych ramach daje możliwość skorzystania z preferencyjnego zwolnienia podmiotowego w CIT. Fundacja rodzinna nie powinna zatem służyć prowadzeniu bieżącej działalności operacyjnej. Co więcej, nie będzie zwolniona podmiotowo z podatku od przychodów z budynków, czyli tzw. podatku minimalnego od nieruchomości komercyjnych – co z kolei może być istotne z perspektywy wnoszenia nieruchomości do majątku fundacji. Szczególne regulacje mogą także mieć zastosowanie do udziałów w spółkach, które w swoim majątku mają nieruchomości rolne. ©

nie spraw biznesowych i rodzinnych, utrzymanie i ochronę majątku rodzinnego w ramach jednej organizacji oraz budowę firmy rodzinnej w perspektywie wielopokoleniowej. Co ważne, fundacja rodzinna stanowi ochronę przed rozdrobieniem oraz przed paraliżem funkcjonowania przedsiębiorstwa rodzinnego.

Trzeba też wspomnieć, że fundator i beneficjent nie będą mogli być współnikami spółki opodatkowanej estońskim CIT. Ta nieracjonalna regulacja niestety pozostanie w ustawie – należy bezwzględnie postulować zmianę w tym obszarze. Wiele polskich biznesów weszło w estoński CIT i właśnie z tego powodu ich właściciele w większości przypadków nie założyli polskiej fundacji rodzinnej. Co kuriozalne, upowszechnienie się fundacji rodzinnej spowoduje, że w spółkach wieloosobowych na estońskim CIT konieczne będzie pilnowanie, aby pozostali wspólnicy nie założyli fundacji rodzinnej, gdyż w ten sposób pogorszą sytuację spółki i innych wspólników. Ponadto fundacja rodzinna będzie podlegała przepisom o podatku od przychodów z budynków, co oznacza, że jej budynki o wartości początkowej przekraczającej łącznie 10 mln zł będą opodatkowane stawką 0,035 proc. miesięcznie, czyli 0,42 proc. rocznie. ©